

به سوی تحول کلاس درس

خبرگزاری پانا ۹ مرداد ۱۳۹۹

«به سوی تحول کلاس درس» عنوان یادداشتی است که محمود امانی طهرانی دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش تهیه کرده است. این یادداشت در سه بخش با عناوین: رسانه‌های آموزشی پرشمار، طراحی آموزشی و برون داده‌های قابل ارائه یادگیری تبیین و تدوین شده است.

به گزارش روابط عمومی شورای عالی آموزش و پرورش، متن این مقاله به شرح زیر است:

«کلاس درس کانون شکل‌گیری یادگیری است. پژوهشها نشان می‌دهد، طراحی آموزشی در کلاسهای درسی ایران، مشخصه‌هایی دارد که کاملا تکرار می‌شوند. این مشخصه‌ها گاهی موجب رشد دانش آموزان می‌شوند و گاهی جلوی رشد آنها را می‌گیرند. نتایج پژوهشی که در کلاسهای درسی پنج استان ایران انجام شده نشان می‌دهد که:

- ۱- دانش آموزان در کلاس درس ساکت می‌نشینند؛
- ۲- اداره کلاس، بیشتر بر عهده معلم است و او تسلط کاملی بر کلیه فعالیت‌های کلاسی دارد.
- ۳- بسیاری از برنامه‌های کلاس به برنامه‌های حافظه‌مدار معطوف می‌شود و در عمل، به خاطر سپردن آنچه که معلم در فرایند یادگیری روی آنها تأکید می‌کند بسیار اهمیت دارد.
- ۴- معلمان عمدتاً از روشهای دستوری استفاده می‌کنند، یعنی خیلی وقتها از دانش آموزان می‌خواهند کارهای معینی را انجام دهند و این

خواسته خود را به طور مستقیم ابراز و بیان می‌کنند ۵- معمولا از دانش آموزان خواسته نمی‌شود آنچه را که یاد گرفته‌اند در موقعیت‌های جدیدی به کار ببرند یا تعمیم دهند. ۶- معلمان اغلب، فرآیند یاددهی-یادگیری را بر اساس شیوه‌ای که کتاب درسی ارائه کرده است اجراء می‌کنند.

اگر مجموعه نتایج فوق و نیز نتایج پژوهش‌های دیگر را مدنظر قرار دهیم به نظر می‌رسد نیازمند راه حلی هستیم که از طریق آن کلاس‌های درس را احیا کنیم و فرآیند موجود را به فرآیندی پویا و فعال ارتقا دهیم تا نتایج بهتری را به دست آوریم. اما قبل از طرح راه حلی که به آن مثلث تحول کلاس درس می‌گوییم الزم است به این نکته توجه کنیم که امروز بسیاری از مدارس ایران به صرف کلاس درس تقلیل پیدا کرده‌اند. یعنی دانش آموزان به مدرسه می‌آیند، به کلاس درس می‌روند و سپس به خانه بازمی‌گردند؛ چون بیشتر مدارس فاقد برنامه‌های غیررسمی و غیرکلاسی، از قبیل فعالیت‌های آزاد، پرورشی، ورزشی، نمایش، سرود و دیگر فعالیت‌هایی که به جو مدرسه هویت خاصی می‌دهد، هستند.

بنابراین حضور در کلاس، تقریبا همه زمان حضور در مدرسه را به خود اختصاص می‌دهد. از این روست که می‌گوییم باید بر روی این مسئله تمرکز شود که چه باید کرد تا کلاس‌های درسی، بیش از پیش سبب رشد و ارتقای بیشتر دانش آموزان شوند. اینجاست که طرح مثلث مذکور معنا پیدا می‌کند.

مثلث مورد نظر که به نظر می‌رسد می‌تواند به بهبود وضعیت کلاس‌های درس منجر شود شامل سه ضلع به شرح زیر است.

۱- رسانه‌های آموزشی پرشمار (بسته آموزشی به جای کتاب درسی) ۲- طراحی آموزشی فعال، رشد دهنده و قابل پیمایش ۳- بروندهای قابل ارائه یادگیری، توسط دانش آموزان».